7/3010 -3-
196

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü

SAYI : SPGM/2300-16-18
KONU: 7/3010-7580 sayılı
yazılı soru önergesi

8 Ocak 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 30.11.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7969 sayılı yazıları.

Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul Yalçınbayır'ın ilgide kayıtlı yazılarına konu soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bakan

EK: Soru önergesi yanıtı (2 nüsha)

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERTUĞRUL YALÇINBAYIR'IN YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Sözde Ermeni soykırımı ile ilgi olarak:

SORU 1: Yetkili organlarında karar alan Devletler ve kuruluşlar hangileridir? Kararların tarihlerini ve metinlerini açıklar mısınız? Bu kararların mahiyetini ve etkilerini değerlendirir misiniz?

SORU 2: Kararların alınma sürecinde ve karar sonrasında Türkiye'nin ne gibi çalışmaları olmuştur? Türkiye'nin gösterdiği performansı yeterli buluyor musunuz? Bundan sonraki eylem planınız nedir?

SORU 3: Karar almak üzere konuyu yetkili organlarına taşımak isteyen hangi devletler ve kuruluşlar bulunmaktadır? Konu hakkındaki çalışmalarınız nelerdir?

YANITLAR:

YANIT 1: Belli başlı Ulusal Parlamento ve Uluslararası Kuruluşlarda sözde "Ermeni soykırımı"yla ilgili olarak alınan kararlara ilişkin kronolojik bir liste ekte sunulmaktadır.

Sözkonusu listede yeralan kararlar genel olarak birer "tavsiye kararı" niteliğinde olup hukuki bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

YANIT 2: Sözde "Ermeni soykırımı"nın tanınmasına ilişkin girişimlerin gündeme gelme olasılığı bulunan ülkelerde, bu ülkelerin yapılarının farklılığı da dikkate alınarak değişik çalışmalar başlatılmakta, bu iddialar nerede gündeme gelirse gelsin derhal gerekli müdahale yapılmaktadır. Ancak, sözde "Ermeni soykırımı"na ilişkin iddiaların ilgili ülke yasama organına gelmesinde ve kabul edilmesinde, Ermeni diasporasının oy potansiyeli nedeniyle oluşan iç politika hesaplarının bulunduğu unutulmamalıdır. Sözkonusu ülkelerde oy verme hakkına sahip Türk kökenlilerin sayısı az olduğu için Ermeni diasporasının faaliyetlerine karşı savaşımımızın etkisi sınırlı kalmaktadır.

Bugüne kadar onlarca mensubunu Ermeni terörüne kurban vermiş olan Bakanlığımızın, Ermeni sorununa karşı büyük bir hassasiyeti bulunmaktadır. Sözde "Ermeni soykırımı"na ilişkin olarak Bakanlığımızın yayınlatmış olduğu onlarca kitap ve broşür bulunmaktadır. Bu kaynaklar, tüm dış temsilciliklerimizce gerektiği gibi dağıtılmakta ve Ermeni iddialarını çürütmeye yönelik faaliyetlerimiz artarak devam etmektedir. "Soykırım" iddialarının son dönemde çeşitli ülkelerin parlamentolarında kabul ettirilmesine yönelik girişimler karşısında da aynı çabalarımız sürdürülmüştür. Öte yandan, bu mücadelenin sadece Dışişleri Bakanlığınca değil, toplumun tüm katmanlarının katkılarıyla verilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, T.B.M.M.'nin aldığı kararlar ve ilgili ülkelere gönderdiği heyetler şükranla karşılanmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı olarak Türkiye-Ermenistan ilişkileri ve sözde "soykırım" iddiaları konusunda Türkiye'yi ve Türk tezlerini daha etkin konuma getirecek yeni bir çalışmamız bulunmaktadır. Bu çalışma, gerekli onay süreçleri tamamlandıktan sonra hayata geçirilecektir.

YANIT 3: Ermeni çevrelerinin başta ABD ve Fransa gibi ülkeler olmak üzere, sözde "Ermeni soykırımı" konusunda bir karar çıkartılması yönündeki girişimleri yıllardan beri devam eden bir olgudur.

Malumları olduğu üzere ABD Temsilciler Meclisi'ne sunulan Karar Tasarısı son anda engellenmiştir. Ancak benzer tasarıların gelecekte de ABD yasama organlarına sunulması beklenebilir. Keza, Fransa Senatosu tarafından kabul edilen yasa tasarısının Fransa Millet Meclisi'ne sevkedilmesi ve bu şekilde kanunlaştırılması olasılığı üzerinde durulmaktadır.

Almanya ve İran gibi bazı ülkelerde de benzer tasarıları yasama organları gündemine taşıma çabaları bulunduğuna dair bilgiler mevcuttur. Bu çabaların önlenmesi için Bakanlığımız ve ilgili dış misyonlarımızca ilgili ülke nezdinde en üst düzeyde ve çok yönlü çalışmalarımız devam etmektedir. Bu konuda başta yüce Meclisimiz olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlarımızın aktif desteğinin her zaman olduğu gibi sürdürüleceğine inanıyorum.

EK 1

199

SÖZDE "SOYKIRIM" KONUSUNDA ÇEŞİTLİ ÜLKELER VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR TARAFINDAN KABUL EDİLEN KARARLAR

1. **ABD** Senatosunun **11 Mayıs 1920** tarih ve 359 sayılı kararı.

("the testimony adduced at the hearings conducted by the sub-committee of the Senate Committee on Foreign Relations have clearly established the truth of the reported massacres and other atrocities from which Armenian people have suffered")

2. **20 Nisan 1965** tarihinde **Uruguay** Parlamentosunda kabul edilen 24 Nisan 1965 gününü "Ermeni Şehitlerini anma günü" ilan eden Karar.

(..Declares the following 24th of April "Day of Remembrance for the Armenian Martyrs", in honor of the members of that nationality slain in 1915."

3. **8 Nisan 1975** tarihinde **ABD** Temsilciler Meclisi'nde kabul edilen ve 24 Nisan 1975 tarihini "İnsanın insana zulmetmesini anma günü" olarak ilan eden H.J. 148 sayılı Karar.

(...to designate April 24, 1975 as "National Day of Remembrance of Man's Inhumanity to Man"... as a day of remembrance for all the victims of genocide, especially those of Armenian ancestry who succumbed to the genocide perpetrated in 1915,...)

4. **10 Eylül 1984** tarihinde **ABD** Temsilciler Meclisi'nde kabul edilen ve 24 Nisan 1985 tarihini "İnsanın insana zulmetmesini anma günü" olarak ilan eden H.J. 247 sayılı Karar

(..to designate April 24, 1985, as "National Day of Remembrance of Man's Inhumanity to Man".....for all the victims of genocide, especially the one and one-half million people of Armenian ancestry who were the victims of the genocide perpetrated in Turkey between 1915 and 1923...)

5. **1985** yılında **Arjantin**'de Alfonsin'in Devlet Başkanı olduğu dönemde, Senato ve Parlamentoda alınan, Hükümeti BM kuruluşlarında Ermeni iddialarını desteklemeye çağıran Tavsiye Kararı.

6. **Avrupa Parlamentosu**'nun **18 Haziran 1987** tarihli ve "Ermeni Sorununa Siyasi Çözüm" başlıklı Kararı.

(Osmanlı İmparatorluğu topraklarında yerleşik Ermenilere karşı 1915-1917 tarihlerinde cereyan eden trajik olayların, BM Genel Kurulu'nun 9 Aralık 1948'de kabul ettiği Jenosidin Önlenmesi ve Cezalandırılmasına ilişkin Sözleşme'nin öngördüğü anlamda bir jenosid teşkil ettiği görüşündedir. ... Konsey'den, bugünkü Türk Hükümetinin 1915-17'de Ermenilere karşı işlenmiş jenosidi tanımasını temin etmesini ister. ..)

7. **1993** yılında **Arjantin** Federal Senatosunda, soykırımı insanlığa karşı suç ilan eden ve soykırım kurbanlarıyla dayanışma ve ayrıca Arjantin Hükümetini Yukarı Karabağ halkına yardıma çağıran Karar.

(..declares its complete solidarity with the Armenian community, which was the victim of the first genocide of the 20th century, in commemorating once again the anniversary of a crime against humanity that was to culminate with the death of 1,500,000 Armenians at the hands of the Turkish government between the years 1915 and 1917)

8. **RF** Federal Konseyi Devlet Duması'nın **14 Nisan 1995**'de kabul ettiği Bildiri.

(...ve 24 Nisan tarihini Soykırım Kurbanlarını Anma Günü olarak değerlendirmektedir.)

9. **21 Eylül 1995** tarihinde **Arjantin** Kongresi tarafından "24 Nisan'ın insanın insana karşı ayrımcılığı ile mücadele ve kınanması günü" ilan edildiğine dair Kanun. (Sözkonusu Kanun daha sonra Sayın Cumhurbaşkanımızın Arjantin Devlet Başkanıyla yapmış olduğu telefon görüşmesi neticesinde Başkan Menem tarafından veto edilmiş ve 24 Nisan tarihi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin kabul edildiği 10 Aralık tarihiyle değiştirilmiş, Kanun gerekçesinde yeralan Ermenilerle ilgili hususlar da metinden çıkartılmıştır.)

10. **Kanada** Parlamentosu'nun **23 Nisan 1996** tarihli Kararı.

(... 24 Nisan 1915'de, 1,5 milyon insanın hayatına malolan Ermeni trajedisinin 81. yıldönümü vesilesiyle, ... her yılın 20-27 Nisan haftasını bir halkın diğer bir halka karşı uyguladığı insanlık dışı davranışı anma haftası olarak kabul eder)

11. **Yunanistan** Parlamantosu'nun **25 Nisan 1996** tarihinde kabul ettiği Kanun.

(24 Nisan tarihini Ermeni soykırımını anma günü olarak ilan eder.)

12. **Lübnan** Parlamentosu'nun **3 Nisan 1997** tarihli Kararı.

(24 Nisan, kolonyalist kuvvetin Ermeni halkına karşı uyguladığı soykırımları anma günü olup ...)

13. **Belçika** Senatosu'nun **26 Mart 1998** tarihli oturumunda kabul edilen "1915 yılında Türkiye'deki Ermenilere yapılan soykırım" başlıklı Karar.

(Türk Hükümetini, son Osmanlı Hükümetinin 1915'de yaptığı soykırımı kabul etmeye davet eder.)

14. **Arjantin** Senatosu'nun **22 Nisan 1998**'de kabul ettiği Açıklama.

(Soykırımın her şeklini kınar ... Osmanlı İmparatorluğu makamlarınca uygulanan Ermeni jenosidinin 83. yıldönümünde Ermeni halkıyla olan dayanışmasını belirtir...)

15. **24 Nisan 1998** tarihinde, AKPM'ye mensup 51 Parlamenterin imzasıyla yayınlanan "1915 Ermeni Jenosidinin Anılması" başlıklı Açıklama.

(1- 24 Nisan 1915, Osmanlı İmparatorluğunda yaşanan Ermenilerin imhasını öngören planın yürürlüğe konulduğu tarihdir.
2- Bugün, 20. yy.'ın ilk jenosidinin yıldönümünü anıyor ve insanlığa karşı işlenmiş bu suçun maktülü Ermenilerin hatırasını selamlıyoruz.)

16. **Fransa** Millet Meclisi tarafından **29 Mayıs 1998** tarihinde kabul edilen, ancak Senato gündemine getirilmediği için yasalaşma sürecini tamamlamayan kanun önerisi.

17. **Lübnan** Parlamentosu tarafından, Ermeni milletvekillerince sunulan ve sözde Ermeni soykırımının tanınmasını ve kınanmasını talep eden **11 Mayıs 2000** tarihli tavsiye kararı.

18. **Fransa** Senatosunda **8 Kasım 2000** tarihinde "Acil Görüşme" yöntemiyle gündeme getirilen ve 40'a karşı 164 oyla kabul edilen kanun önerisi.

("Fransa 1915 Ermeni soykırımını açıkça tanır")

19. **Avrupa Parlamentosu**'nda, AB'nin genişleme süreci kapsamında ülkemiz için hazırlanan rapor **15 Kasım 2000** tarihinde Genel Kurul gündemine getirildiğinde, sözde Ermeni soykırımına atıfta bulunan bir değişiklik önergesi 234 olumlu 213 olumsuz ve 93 çekimser oyla kabul edilmiştir. Marillon raporunu temel alan karar tasarısı 429 olumlu, 24 olumsuz ve 78 çekimser oyla kabul edilmiştir.

("Calls on National Assembly to give fresh support to the Armenian minority, as an important part of Turkish society, in particular by public recognition of the genocide which that minority suffered before the establishment of the modern state of Turkey")

20. **İtalya** Parlamentosu tarafından **17 Kasım 2000** tarihinde alınan karar. (AB Parlamentosu'nun 15 Kasım 2000 tarihli kararına atıfta bulunulmaktadır.)

* * *

Ayrıca, **29 Nisan 1982** tarihinde **Kıbrıs Rum Yönetimi** Parlamentosu tarafından kabul edilen bir karar bulunmaktadır.

(...genocide of the Armenian people which was started in 1915 in an organized manner by the then Turkish regime...)